

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/213/2019
Identifikačné číslo spisu:	1212209911
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1212209911.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. Š., trvale bytom v D., N. XX, zastúpeného splnomocnenkyňou Bardáč s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lovinského 22, IČO: 47 243 252, v mene ktorej koná ako konateľ advokát Mgr. Róbert Bardáč, PhD., proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, vedenom Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 6C/87/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. apríla 2016 sp. zn. 9Co 533/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. s. p.“) rozsudok Okresného súdu Bratislava IV (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež len „nižšie súdy“) z 30. apríla 2013 č. k. 6C/87/2012-70 a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Potvrdenie rozsudku, ktorým prvoinštančný súd zamietol žalobu o určenie neplatnosti zmluvy č. 3454/2007 o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, uzavretej žalobcom a žalovanou 25. mája 2007, odôvodnil nad rámec citácie ustanovení § 37 ods. 1 a 2, § 38 ods. 1, § 29, § 40 ods. 1 a § 123 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) vecnou správnosťou rozsudku súdu prvej inštancie, keď najmä ani podľa neho nešlo považovať zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti (k rodinnému domu v zaniknutom, avšak ešte nevyporiadanom bezpodielovom spoluvlastníctve - ďalej tiež len „BSM“ žalobcu a O. Š.) za neplatnú pre porušenie zákazu predaja nehnuteľnosti či iného spôsobu jej scudzenia, vyplývajúceho žalobcovi z predbežného opatrenia nariadeného v konaní o vyporiadaní BSM (ktorým bolo obmedzené len žalobcovo právo previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na niekoho iného, takýmto scudzením ale zriadenie záložného práva nie je). Pri nezistení ani žiadneho iného dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy potom správnym bol tiež názor súdu prvej inštancie o dôvodnom

namietnutí žalovanou premlčania práva dovolať sa neplatnosti relatívnej (pre jej dovolanie sa žalobcom až žalobou zo 4. mája 2012, žalovanej doručenou 6. novembra 2012 a márnom uplynutí premlčacej doby už 26. mája 2010); argumentoval ďalej odvolací súd.

2. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas (ešte 23. júna 2016) žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré však okrem označenia napádaného rozsudku neobsahovalo žiadnu zo zákonom predpísaných náležitostí, najmä v ňom neboli uvedené dovolacie dôvody, dovolací návrh a nevyplývalo z neho ani zastúpenie dovolateľa advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.). Následne na základe výzvy súdu prvej inštancie, urobenej súčasťou jeho uznesenia z 31. marca 2017 č. k. 6C/87/2012 - 235 podaním z 3. mája 2017, došlým prvoinštančným súdu nasledujúci deň doložil splnomocnenie udelené tzv. advokátskej obchodnej spoločnosti zastupujúcej ho aj v skoršom konaní a dovolanie doplnil tak, že ním navrhol zmenu rozsudkov oboch nižších súdov tak, že žalobe bude vyhovené (s alternatívou zrušenia oboch rozsudkov a vrátenia veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie), vyvodzujúc prípustnosť dovolania výlučne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“) a namietajúc nesprávne vyriešenie odvolacím súdom a doterajšie neriešenie v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu právnej otázky, či porušenie predbežným opatrením uloženého obmedzenia v nakladaní s nehnuteľnosťou zakladá neplatnosť scudzovacieho úkonu urobeného v rozpore s takýmto zákazom a súvisiacej právnej otázky, či pojem „scudzenie“ možno vykladať reštriktívne tak, že doň nespadá zriadenie záložného práva.

3. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť, majúc za to, že toto nie je prípustné a k doplneniu dovolacích dôvodov doň došlo až po uplynutí lehoty na dovolanie. Pre prípad nestotožnenia sa s takouto argumentáciou navrhla dovolanie zamietnuť, pretože otázky nastolené podaním doplňujúcim dovolanie podľa nej odvolací súd vyriešil správne (nakoľko predbežným opatrením bol uložený len zákaz scudzenia, ktorým možno rozumieť iba prevod vlastníckeho práva na inú osobu a k tomu zriadením záložného práva nedošlo).

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť C. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ktorý dostal možnosť rozhodovať v tejto veci až po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 (a už tu je žiaduce zdôrazniť, že i za stavu uplynutia dovolateľovi lehoty na dovolanie ako celku pred takýmto dňom), podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je už v mnohých rozhodnutiach reprezentujúcich doterajšiu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu (za všetky porovnaj napr. uznesenie z 23. marca 2017 sp. zn. 6 Cdo 97/2016) spomínaná nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.). Takéto skoršie dôvody je však úmerne okolnostiam prípadu v prejednávanej veci potrebné doplniť i tak, že súčasťou legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania začatého a neskončeného v režime skoršej úpravy procesného práva (O. s. p.) nemôže byť vyvodenie prípustnosti dovolania z novej úpravy (C. s. p.), nadobudnutej účinnosť až po uplynutí lehoty na dovolanie a použitej v dôsledku nesplnenia si dovolateľom povinnosti vypraviť dovolanie zákonom predpísanými náležitosťami.

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p. a § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas aj naň oprávnenou osobou dospel k záveru, že dovolanie žalobcu smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný nie je.

6. Dovoláním šlo aj podľa úpravy procesného práva, platnej v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci, napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, (len vtedy) pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). O. s. p. upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach §§ 237 a 238.

7. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (odsek 1); proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak šlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky (odsek 3).

8. Dovoláním žalobcu v prejednávanej veci nie je napádaný zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale rozsudok potvrdzujúci. Najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval a preto ani nemohol vysloviť záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť. Rozsudok odvolacieho súdu napokon nemá ani znaky žiadneho z rozsudkov uvedených v ust. § 238 ods. 3 O. s. p. Dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. prípustné nie je.

9. Dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol dovoláním napádaný rozsudok vydaný, došlo k niektorej z procesných vád zakladajúcich tzv. zmätočnosť konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z pohľadu konštatovania existencie niektorej alebo aj viacerých spomínaných procesných vád a ňou, resp. nimi podmienenej prípustnosti aj dôvodnosti dovolania pritom nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady (resp. väd), ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade (vadám) skutočne došlo.

10. Dovolateľ žiadnu z väd konania uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. netvrdil a existencia žiadnej z takýchto väd ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto nejde vyvodiť ani z tejto časti právnej úpravy platnej a účinnej v čase plynutia lehoty na dovolanie.

11. Hoci dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím i prvoinštančným súdom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (ktorý dovolací dôvod významovo zodpovedá dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), to (samo osebe) prípustnosť dovolania nezakladalo a dovolací súd by mal možnosť tu uvádzanou námietkou sa zaoberať len vtedy, ak by dovolanie bolo prípustné (čo ale nie je tento prípad).

12. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu nebolo prípustné podľa § 238 O. s. p., nebola tvrdená ani preukázaná žiadna z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p., dovolaciemu súdu neostávalo iné, než po prejednaní veci bez pojednávania (§ 443 C. s. p., časť vety pred bodkočiarkou) dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ C. s. p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. Pre úplnosť sa pritom žiada poznamenať, že aj keď procesné právo platné a účinné v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci (a i v čase plynutia aj uplynutia lehoty na dovolanie, ktorá v tomto prípade uplynula práve v deň, kedy bolo podané dovolanie bez väčšiny zákonom predpísaných náležitostí) výslovne neupravovalo čas, v ktorom možno meniť, resp. dopĺňať dovolacie dôvody, pri

vyjdení z logiky věci aj analógie zákona sa najbližšou použiteľnou úpravou javí tá z § 242 ods. 3 vety prvej O. s. p., podľa ktorej účastníci môžu po dobu trvania lehoty na dovolanie meniť rozsah, v ktorom rozhodnutie odvolacieho súdu napádajú. Ak takouto zmenou rozsahu treba evidentne rozumieť len rozširovanie pôvodným dovolaním vymedzeného rozsahu napadnutia a nie aj jeho zúženie (ktoré by podľa obsahu bolo čiastočným späťvzatím dovolania, akceptovateľným kedykoľvek, tu porovnaj aj § 243b ods. 5 O. s. p. a § 446 C. s. p.), ani u vymedzovania dovolacích dôvodov nemôže byť namieste interpretácia založená na inom východisku, keďže opak by mal za následok zvýhodnenie toho dovolateľa, ktorý si už v čase podania dovolania nesplnil povinnosť podanie vypraviť v súlade so zákonom, možbyť aj kalkulujúc s niekdajšou povinnosťou súdu ho na doplnenie podania vyzvať (v porovnaní s iným dovolateľom počínajúcim si v súlade s požiadavkami na neho kladenými i bez toho, aby na to musel byť vyzývaný).

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 v časti odmietnutia dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 v časti trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.